

1 αιώνας Απόκριες στην Αλεξανδρούπολη.. χιλιάδες χρόνια στη Θράκη

Ένα άρθρο του Ηλία Σ. Τζιώρα

Εικόνα 1: 1916 Καρναβάλια στην Αλεξανδρούπολη ακριβώς ένα αιώνα πριν! Απεικονίζονται οι συνήθειες και ενδυμασίες που επέλεξαν για να γιορτάσουν αυτό το πανάρχαιο έθιμο στον Έβρο των αρχών του 20ου αιώνα. (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σουλακάκη)

Οι Απόκριες είναι γιορτή με μεγάλη ιστορία. Αποτελούν ένα πραγματικό ψηφιδωτό ιστορίας και λαογραφίας του παρελθόντος. Τα ήθη και τα έθιμα σε κάθε γωνιά της Ελλάδας το μαρτυρούν. Δεν θα μπορούσε να λείπει από τις αποκριάτικες παραδόσεις η **ΘΡΑΚΗ**.

Εικόνα 2: 1916 Καρναβάλια στην Αλεξανδρούπολη ακριβώς ένα αιώνα πριν! Απεικονίζονται οι συνήθειες και ενδυμασίες που επέλεξαν για να γιορτάσουν αυτό το πανάρχαιο έθιμο στον Έβρο των αρχών του 20ου αιώνα. (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σουλακάκη)

Άλλωστε, οι **αρχαίοι Θράκες** ήταν εκστατικοί, καταλαμβάνονταν εύκολα από δέος και προπαντός ήταν γλεντζέδες, όπως οι σημερινοί Βαλκάνιοι.

Εικόνα 3: 1916 Καρναβάλια στην Αλεξανδρούπολη ακριβώς ένα αιώνα πριν! Απεικονίζονται οι συνήθειες και ενδυμασίες που επέλεξαν για να γιορτάσουν αυτό το πανάρχαιο έθιμο στον Έβρο των αρχών του 20ου αιώνα. (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σουλακάκη)

Μπορεί οι Θράκες να πήραν πολλά πολιτιστικά στοιχεία από τη Νότια Ελλάδα, έδωσαν όμως σ' αυτήν κάτι πολύ σημαντικότερο: την **Ορφική λατρεία** και τη **Διονυσιακή λατρεία** από την οποία γεννήθηκαν η **αρχαία μουσική**, τα **αρχαία μυστήρια** όπως τα **Ελευσίνια** και τα **Καβείρια της Σαμοθράκης** όπου συμμετείχε και η μητέρα του Μέγα Αλέξανδρου, Ολυμπιάδα. Επίσης η **αρχαία ποίηση** και η **ευφορία της οινοποσίας**.

Εικόνα 4: 1916 Καρναβάλια στην Αλεξανδρούπολη ακριβώς ένα αιώνα πριν! Απεικονίζονται οι συνήθειες και ενδυμασίες που επέλεξαν για να γιορτάσουν αυτό το πανάρχαιο έθιμο στον Έβρο των αρχών του 20ου αιώνα. (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σουλακάκη)

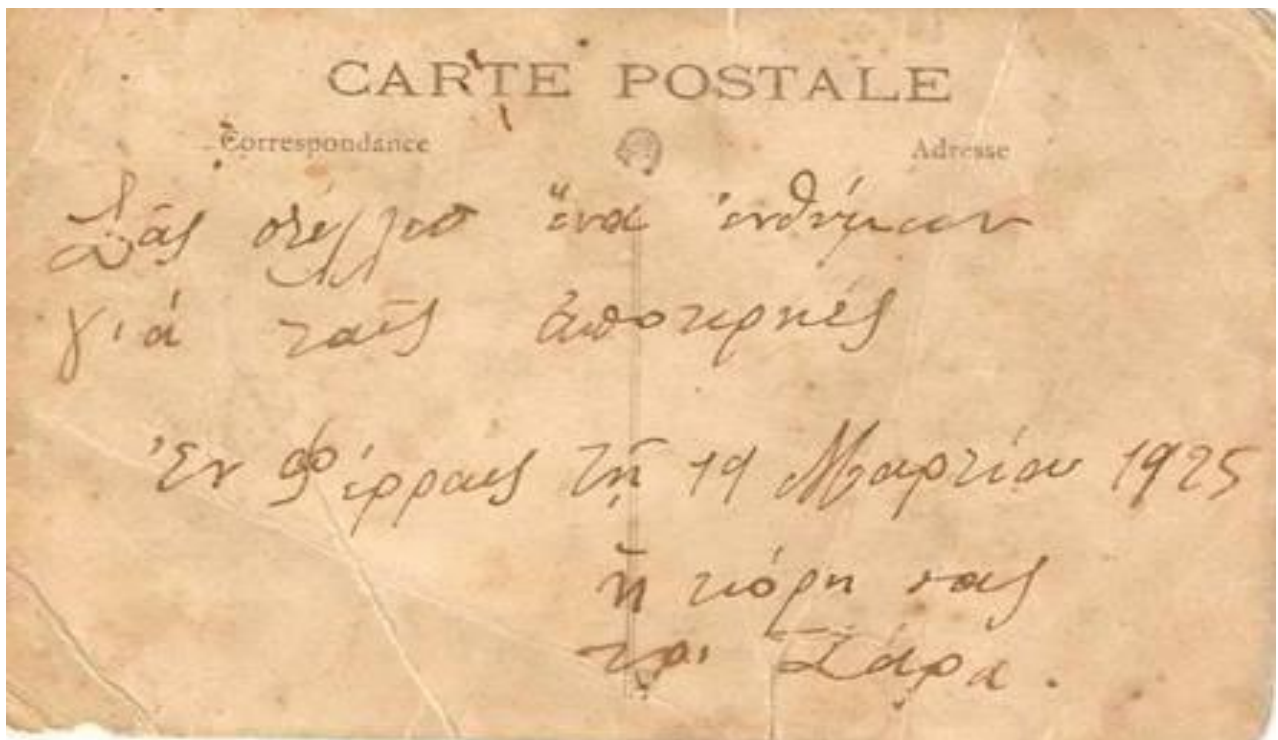
Εκτός από το πολύ γνωστό καρναβάλι της **Ξάνθης**, παραδόσεις αποκριάτικες έχουν μείνει ζωντανές σε όλη τη Θράκη. Στον **Έβρο** συγκεκριμένα, **το έθιμο της Καμήλας** αναβιώνει κάθε χρόνο την Καθαρά Δευτέρα στις **Φέρες**, την κωμόπολη του Έβρου!

Εικόνα 5: 1916 Καρναβάλια στην Αλεξανδρούπολη ακριβώς ένα αιώνα πριν! Απεικονίζονται οι συνήθειες και ενδυμασίες που επέλεξαν για να γιορτάσουν αυτό το πανάρχαιο έθιμο στον Έβρο των αρχών του 20ου αιώνα. (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σουλακάκη)

Εικόνα 6: 19 Μαρτίου 1925! «Αποκρηές στα Φέραι Έβρου» λείει από πίσω αυτή η φωτογραφία (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Γιαννελάκη)

Εικόνα 7: 19 Μαρτίου 1925! «Σας στέλλω ένα ενθύμιον για ταις Αποκρηές. Έν Φέραις τη 19 Μαρτίου 1925. Η κόρη σας Ζάρα (Τριανταφυλλιά)» (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Γιαννελάκη)

Εικόνα 8: 1 Μαρτίου 1925! Καρναβαλιστές στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Αδαμίδου)

Αν και οι λαογράφοι αναγνωρίζουν σ' αυτό στοιχεία και αρχαιοελληνικά ακόμα, σύμφωνα με την παράδοση, **το έθιμο της Καμήλας** έχει τις ρίζες του στην Τουρκοκρατία. Ήταν τότε που Τούρκοι έκλεψαν την όμορφη Μανιώ και ο αγαπημένος της σκέφτηκε να κρυφτεί σε μια ψεύτικη καμήλα για να την πάρει πίσω. Έτσι κι έγινε, οι Τούρκοι χάζευαν την καμήλα κι ο νέος με τους φίλους του έσωσε το κορίτσι και το παντρεύτηκε.

Εικόνα 9: 1936 Καρναβάλια στη Παλαγία Αλεξανδρούπολης (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Καλαφατζή)

Ένα άλλο αποκριάτικο Θρακιώτικο έθιμο με έντονο θεατρικό στοιχείο που παραμένει ζωντανό στα χωριά του Έβρου είναι ο **ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ**. Μεταφέρθηκε και σε άλλες περιοχές (Δράμα, Πιερία) στις οποίες μετοίκησαν Θρακιώτες.

Εικόνα 10: 19 Φεβρουαρίου 1939! Καρναβάλια στη Παλαγία Αλεξανδρούπολης! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Καλαφατζή)

Εικόνα 11: 20 Φεβρουαρίου 1947, Απόκριες στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σαραφianού)

Επίσης την καθαρή Δευτέρα συναντούμε στο βόρειο Έβρο, σε χωριά όπως το **Τρίγωνο ή η Ελιά, το έθιμο του «Μπέη»**. Ένας άρχοντας, ο «Μπέης» με τους ακολούθους του, περιέρχεται τα σπίτια του χωριού, όπου δέχεται κέρασματα και δίνει ευχές. Ακολουθεί στην πλατεία, αναπαράσταση οργώματος, σποράς και γενετήσιας πράξης. Η άνοιξη της φύσης.

Εικόνα 12: 1947, Απόκριες στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Τρικούπη)

Εικόνα 13: 22 Φεβρουαρίου 1953, τα 8χρονα κοριτσάκια σε στούντιο της Αλεξανδρούπολης για φωτογραφία ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΗ! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Ρεϋτάν)

Εικόνα 14: 3 Μαρτίου 1957, στο "Φώτο ΡΙΟ" η 14 μηνών καρναβαλίστρια! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Μάιμου)

Εικόνα 15: 1958! Καρναβαλιστές πιτσιρικάδες πάνω στο άλογο στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σωτηρίου)

Εικόνα 16: 1958! Μασκαράς Cowboy πάνω στο γαϊδουράκι στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σωτηρίου)

Εικόνα 17: 1959! Απόκριες στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Πολυχρονίου)

Οι **Εβρίτες** όπως όλοι οι Έλληνες, αντάλλασαν επισκέψεις και διασκέδαζαν. Οι άνδρες ντύνονταν γυναίκες και οι γυναίκες μεταμφιέζονταν σε άντρες, έφτιαχναν τις συντροφίες τους και γύριζαν σε όλο το χωριό από σπίτι σε σπίτι. Αναπαρίσταναν γιατρούς με τα γιατροσόφια τους, γέρους και γριές με μπαστούνια και κουδούνια, αρκουδιάρηδες με κρεμασμένες κουδούνες στη μέση τους, για να γίνεται θόρυβος κ.α. Από νωρίς τα βράδια μαζεύονταν στις γειτονιές, στα ξέφωτα, στις πλατείες, όπου άναβαν φωτιές. Εκεί, μικροί και μεγάλοι χοροπηδώντας γύρω από τις φωτιές, τραγουδούσαν εύθυμα, έλεγαν πιπεράτα αστεία!

Εικόνα 18: 15 Μαρτίου 1959 Καρναβάλια στην Αλεξανδρούπολη! Ο Μασκοφόρος εκδικητής (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σωτηρίου)

Εικόνα 19: 1960 Ένας μικρός Πιερότος στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Μπροβάνου)

Εικόνα 20: Φεβρουάριος 1961, Καρναβαλιστές στην Απολλωνιάδα Αλεξανδρούπολης. (Πηγή: Facebook page «Γειτονίες και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Καρπουζέλη)

Εικόνα 21: ΑΠΟΚΡΙΕΣ 1961 στο κέντρο "ΑΝΑΤΟΛΗ". (Πηγή: Facebook page «Γειτονίες και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Ταταρή)

Εικόνα 22: 16 Φεβρουαρίου 1961! Στο 3ο Δημοτικό Σχολείο οι μικροί καρναβαλιστές, έτοιμοι για το σχολικό πάρτι! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Κοτσώνη)

Εικόνα 23: Αποκριές 1962! Καρναβαλιστές Μασκοφόροι Εκδικητές πάνω στα άλογα στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σωτηρίου)

Εικόνα 24: Αποκριες 1962 στην Αλεξανδρούπολη! ΖΟΡΟμαχίες μέσα στο στούντιο! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σωτηρίου)

Εικόνα 25: Αποκριες 1962 στην Αλεξανδρούπολη! ΖΟΡΟ έτοιμοι για φωτογράφια! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σωτηρίου)

Εικόνα 26: 1962, Η Β΄ Τάξη του 3ου Δημοτικού Σχολείου Αλεξανδρούπολης γιορτάζει τις Απόκριες! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Τσιακίρη)

Εικόνα 27: Μάρτιος 1962, μικρές καρναβαλίστριες στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Τριανταφύλλου)

Εικόνα 28: 1963, Απόκριες σε ταβέρνα της Αλεξανδρούπολης (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Καντελτζή)

Εικόνα 29: 1963, Απόκριες σε ταβέρνα της Αλεξανδρούπολης (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Καντελτζή)

Εικόνα 30: 1965, Απόκριες στον Πλάτανο Μάκρης! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Δέλκου)

Εικόνα 31: 1968 στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Αλεξανδρούπολης! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Θεοδοσίου)

Εικόνα 32: 1965, ένας μικρός Πιερότος στην Αλεξανδρούπολη! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Θεοδοσίου)

ΑΠΟΚΡΙΕΣ '69

Εικόνα 33: Απόκριες 1969! Τα κορίτσια πριν από το μπαλνταφάν των προσκόπων! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Τριανταφύλλου)

Εικόνα 34: 1970 - Απόκριες σε μαγαζί της Αλεξανδρούπολης. Πίσω το Τζουκ Μποξ της εποχής. (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Κελέτζη)

Εικόνα 35: 28 Φεβρουαρίου 1971, μικρή καρναβαλίστρια στην Αλεξανδρούπολη ένα με τις κούκλες της! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Παπιλόπουλου)

Εικόνα 36: 1972 - Η ορχήστρα της Στρατιωτικής Μουσικής σε αποκριάτικο χορό στη Λέσχη Αξιωματικών Αλεξανδρούπολης (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Κάλλια)

Εικόνα 37: 28 Φεβρουαρίου 1972 Καρναβαλίστριες στην Αλεξανδρούπολη (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σιδηροπούλου)

Εικόνα 38: 1983 Αποκριάτικο πάρτυ στη Disco MIRROR της Αλεξανδρούπολης! (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σιδηροπούλου)

Σήμερα οι Απόκριες ονομάζονται «**Τριώδιο**». Η ονομασία αυτή προέρχεται από τις «τρεις ωδές» του Ευαγγελίου της Ορθοδοξίας. Το «**Τριώδιο**» αρχίζει την Κυριακή του «Τελώνη και Φαρισαίου», συνεχίζει με την Κυριακή του «Ασώτου Υιού», την Κυριακή της «Απόκρεω» και ολοκληρώνεται την Κυριακή της «Τυρινής» ή «Τυροφάγου». Η επόμενη είναι η πρώτη μέρα της Σαρακοστής και της νηστείας, η οποία διαρκεί 40 ημέρες. Οι χριστιανοί ονόμασαν την μέρα αυτή «**Καθαρά Δευτέρα**», γιατί με την έναρξη της νηστείας ξεκινάει η «κάθαρση» του σώματος και του πνεύματος.

Εικόνα 39: 28 Φεβρουαρίου 1972, Καρναβαλίστριες στην Αλεξανδρούπολη (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Σιδηροπούλου)

Εικόνα 40: 1988 - Σχολικό Μασκέ Πάρτυ του 3ου Δημοτικού Σχολείου στην Disco "ΑΣΤΡΟΝ" στο κέντρο της Αλεξανδρούπολης (Πηγή: Facebook page «Γειτονιές και Αναμνήσεις της Αλεξανδρούπολης»/αρχείο Τζιώρα)

Ένα άρθρο του Ηλία Σ. Τζιώρα